

Litteratur.

W. Karawajew: *Beitrag zur Ameisenfauna der schwedischen Inseln Gotland und Oeland (Académie des sciences de l'Ukraine. Mémoires de la Classe des Sciences Physiques et Mathématiques. Tome XV. Livr. 2 1930)*.

Fil. Kand. Hans Lohmander har, såsom jag förut i denna tidskrift haft tillfälle omnämna, vid sina insamlingar på Gotland och Öland tillvaratagit ej blott djur av egna grupper (myriopoder, landisopoder, mollusker) utan av så gott som samtliga insektordningar. Därigenom har nytt och värdefullt material till belysande av dessa våra Baltiska öars insektfauna kommit entomogeografien till godo, såsom av flera uppsatser i denna tidskrift beträffande Coleoptera, Odonata, Hemiptera, Lepidoptera framgår. Nu föreligger en ny avhandling över Lohmanderskt material, nämligen över det av honom på Gotland och Öland hopbragta, synnerligen rikhaltiga myrmaterialet. Den har till författare prof. W. Karawajew, Kiev, specialist på paläarktiska myror. Materialet, som är förvarat i alkohol, är insamlat på ej mindre än 323 fyndorter (230 på Gotland och 93 på Öland), samtliga karakteriserade ekologiskt (markbeskaffenhet, vegetation o. s. v.) och även delvis fotograferade. Vad denna ekologiska karakterisering beträffar, lägger prof. Karawajew mindre vikt därvid, då det gäller myror, »åtminstone beträffande många former», då bl. a. detta material giver vid handen, vilken stor anpassningsförmåga »de flesta myror» i detta hänseende äga. Detta må vara sant beträffande vissa arter, t. ex. *Lasius niger*, *Formica rufa* o. s. v., men andra, t. ex. *Lasius fuliginosus*, *Tapinoma erraticum*, *Formica exsecta* och sannolikt flera av *Myrmica*-arterna äro med hänsyn till boplatsen ekologiskt bestämda, om de ock under kringströvandet kunna anträffas på vitt skilda lokaler.

Materialet omfattar följande arter och former¹:

Myrmicinae.

Myrmica laevinodis Nyl., *M. ruginodis* Nyl. *M. ruginodis* Nyl. v. *ruginodolaevinodis* For., *M. sulcinodis* Nyl., *M. schencki* Em., *M. scabrinodis* Nyl., *M. scabrinodis* Nyl. v. *sabuleti* Mein., *Stenammina westwoodi* Westw. (parasitisk), *Solenopsis fugax* Latr., *Myrmecina graminicola* Latr.² subsp. nova *gotlandica* Karaw., *M. graminicola* Latr. subsp. nova *oelandica* Karaw., *Leptothorax tuberum* F. v. nova *nigricephala* Karaw., *L. acervorum* F., *Tetramorium caespitum* L.

¹ Jag har här använt författarens nomenklatur.

² Bör enligt Dalla Torre heta *M. latreilli* Curt.

Dolichoderinae.

Tapinoma erraticum Latr.

Formicinae.

Camponotus herculeanus L., *C. herculeanus* L. subsp. *ligniperda* Latr., *Lasius fuliginosus* Latr., *L. brunneus* Latr., *L. niger* L., *L. niger* L. subsp. *alienus* Först. *L. niger* L. subsp. *alienus* Först. v. *alieno-nigra* For., *L. flavus* F., *L. flavus* F. v. *fuscoides* Ruz., *L. carniolicus* Mayr, *L. umbratus* Nyl., *Formica fusca* L., *F. rufibarbis* F., *F. rufibarbis* F. subsp. *glebaria* Nyl., *F. sanguinea* Latr., *F. rufa* L., *F. rufa* L. v. *nova nuda* Karaw., *F. rufa* L. v. *rufo-pratensis* For., *F. rufa* L. subsp. *truncorum* F., *F. exsecta* Nyl., *F. exsecta* Nyl. subsp. *pressilabris* (Nyl.).

Frånsett de för landet nya (flera även för vetenskapen nya) formerna (subsp., var.) äro följande arter nya för Sverige: *Myrmica* (om hithörande uppfattas såsom olika arter och ej som former av *M. rubra* L.) *schrencki* Em., *Myrmicina latreilli* Curt., *Stenamma westwoodi* Westw., *Lasius brunneus* Latr. Av dessa känner jag ej genom litteraturen *Myrmica schenckis* utbredning. *Myrmecina latreilli* förekommer enligt Dalla Torres Catalogus hymenopterorum vol. VII Formicidae (Leipzig 1893) i »Eur., Am. bor.», *Stenamma westwoodi* enligt samma i »Eur. centr. et mer.», och *Lasius brunneus* i »Eur.: Reg. mediterranea; As.: Caucasus; Am. bor.»

Resultatet av hr Lohmanders myrundersökningar på nämnda öar synes ju redan enbart (rent) numeriskt vara betydande, då utom de för landet och vetenskapen nya formerna icke mindre än fyra för landet nya arter, därav två representerande för Sverige nya släkten, upptäckts på våra Baltiska öar. Av stort intresse är också, att *Lasius carniolicus* återfunnits på Gotland. Prof. Karawajew tror emellertid, att förteckningen är »ganska ofullständig», särskilt med hänsyn till att hr L. »ej ägnat uppmärksamhet åt många parasitiska och dulotiska former (t. ex. *Polyergus*)».

I själva verket företrädas emellertid i hr Lohmanders Gotlands- och Ölands-material alla hittills från öarna kända myrarter utom följande: *Camponotus vagus* Scop., *Formica gagates* Latr., *Myrmica lobicornis* Nyl., *Formicoxenus nitidulus* Nyl., *Polyergus rufescens* Latr. och *Anergates atratulus* Schenck, av vilka särskilt de två sistnämnda hos oss äro att betrakta såsom ytterst sällsynta.

Prof. Karawajew är f. n. sysselsatt med bearbetandet av det omfattande myrmaterial från Sveriges fastland, som hr Lohmander m. fl. insamlat. Publicerandet av resultatet av dessa undersökningar bör kunna motses med stort intresse.

Anton Jansson.